Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Управління туризму та курортів Закарпатської ОДА
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці
Луцький національний технічний університет
Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького

IV Всеукраїнська науково-практична інтернет- конференція

«СУЧАСНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ СЕРВІСНОЇ ЕКОНОМІКИ: ТУРИЗМ, РЕКРЕАЦІЯ ТА КОМЕРЦІЙНІ ПОСЛУГИ»

30 вересня 2025 року

Україна, Мукачево

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Управління туризму та курортів Закарпатської ОДА
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці Луцький національний технічний університет
Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького

СУЧАСНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ СЕРВІСНОЇ ЕКОНОМІКИ: ТУРИЗМ, РЕКРЕАЦІЯ ТА КОМЕРЦІЙНІ ПОСЛУГИ

MODERN TRANSFORMATIONS OF THE SERVICE ECONOMY:TOURISM, RECREATION AND COMMERCIAL SERVICES

Збірник тез доповідей
IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції
30 вересня 2025 року

Україна, Мукачево
2025

УДК 330:338.4-044.922:[338.486.1:338.48-53:338.48-6:658.8](043.2)

Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 7 від 13 жовтня 2025 р.)

С91

Сучасні трансформації сервісної економіки: туризм, рекреація та комерційні послуги: збірник тез доповідей IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Мукачево, 30 вересня 2025 р.) /ред. кол.: Л.І. Капітан (гол. ред.) та ін. Мукачево: МДУ, 2025. 159 с.

***Відповідальний за випуск**: Надія ГОБЛИК-МАРКОВИЧ – кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму.*

***Технічний редактор:** Надія КАМПОВ – старший викладач кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму.*

Редакційна колегія: Капітан Л.І. – д. іст. н., професор (*голова*); Туріс І.Ю. – к.філол.н., професор; Папп В.В. – д.е.н., професор; Гоблик-Маркович Н.М. – к.е.н., доц.; Лизанець А.Г., к.е.н., доц.; Медвідь Л.І. – к.е.н., доц.; Пугачевська К.Й. – к.е.н., доцент; Кампов Н.С. – ст. викладач.

У збірнику тез за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, що проводилася кафедрою менеджменту, управління економічними процесами та туризму Мукачівського державного університету, висвітлюються погляди науковців, аспірантів, здобувачів бакалаврату та магістратури, представників підприємницьких структур на актуальні проблеми сучасної трансформації сервісної економіки.

Тематика конференції охоплює наукові, освітні та практичні погляди на пошук інноваційних ідей трансформації туризму і рекреації та інших послуг у постіндустріальній економіці; визначення стратегічних пріоритетів розвитку на регіональному та міжнародному рівнях.

Матеріали подано в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів відповідають за точність наведених фактів, цитат, власних імен, статистичних матеріалів та інших відомостей.

Матеріали конференції доступні для перегляду на офіційному сайті університету за адресою https://msu.edu.ua/konferenciji-seminari

© Мукачівський державний університет, 2025
© Кафедра менеджменту, управління економічними процесами та туризму, 2025

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова організаційного комітету:

Капітан Лариса Іванівна – доктор історичних наук, професор, виконуюча обов'язки ректора Мукачівського державного університету.

Заступники голови організаційного комітету:

Туріс Інгрід Юріївна – кандидат філологічних наук, доцент, проректор з науково-педагогічної роботи Мукачівського державного університету.

Лизанець Анжела Гейзівна – кандидат економічних наук доцент, завідувачка кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму Мукачівського державного університету.

Гоблик-Маркович Н.М. – кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму Мукачівського державного університету.

Члени організаційного комітету:

Папп В.В. – доктор економічних наук, професор кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму Мукачівського державного університету.

Медвідь Л.І. – кандидат економічних наук, доцент, декан факультету менеджменту та індустрії гостинності Мукачівського державного університету.

Пугачевська К.Й. – кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму Мукачівського державного університету.

Секретар:

Кампов Н.С. – старший викладач кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму Мукачівський державний університет.

С.378-381. https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-50-56 (дата звернення: 20.09.2025)

3. Контратюк О., Стояненко І. Економічні ризики підприємства: постковідна трансформація. *Scientia fructuosa*. 2021. 138. С. 4–18. DOI: https://doi.org/10.31617/visnik.knute.2021(138)01. (дата звернення: 20.09.2025)

УДК 339.9:658(043.2)

Катерина ПУГАЧЕВСЬКА
к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту,
управління економічними процесами та туризму
Тарас ЛЕВКО
здобувач ОС «Магістр»
спеціальності 073 «Менеджмент»
Мукачівський державний університет

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗЕД ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Сучасний етап розвитку національної економіки характеризується посиленням інтеграційних процесів у системі МЕВ, що супроводжується зростанням обсягів експортно-імпортних операцій, активізацією міграційних потоків трудових, фінансових і технологічних ресурсів, а також розширенням науково-технічного співробітництва. Попри наявні адміністративні, митно-тарифні та бюрократичні бар'єри, суб'єкти ЗЕД демонструють стійку тенденцію до виходу на міжнародні ринки, налагодження й розширення співпраці з іноземними партнерами. Формування та розвиток ЗЕД суб'єктів господарювання значною мірою зумовлюються економічними чинниками, серед яких провідне місце займають: пошук нових ринків збуту, підвищення рентабельності реалізації продукції, оптимізація закупівель шляхом залучення зарубіжних постачальників, використання вигідніших умов кредитування тощо.

Отже, зовнішньоекономічна діяльність має здійснюватися на засадах результативності та економічної доцільності, що передбачає забезпечення її ефективності як у короткостроковій, так і в довгостроковій перспективі.

Водночас у процесі оцінювання ефективності ЗЕД на рівні підприємства постає проблема вибору адекватної системи індикаторів, які б дозволяли комплексно, об'єктивно та репрезентативно характеризувати поточний стан, наявні проблеми й потенціал подальшого розвитку зовнішньоекономічної діяльності на мікрорівні. В умовах воєнного стану для вітчизняних підприємств надзвичайно актуальним є завдання активізації ЗЕД та підвищення її ефективності як інструменту економічної стабілізації та адаптації до нових викликів.

У сучасних економічних дослідженнях визначають наступні принципи побудови індикаторів ефективності зовнішньоекономічної діяльності [1]:

– принцип всебічного обліку всіх складових витрат і результатів діяльності, який передбачає комплексне і коректне відтворення відповідних індикаторів у документах оперативного, статистичного та бухгалтерського обліку;

– принцип зіставлення витрат і результатів діяльності у часі, який передбачає врахування при розрахунках показників ефективності зміни вартості грошей внаслідок дії інфляційних процесів;

– принцип кількісного зіставлення витрат і результатів діяльності, тобто компаративний аналіз індикаторів за однаковими кількісними одиницями, виключення можливого дублювання окремих компонент та відтворення антонімічного характеру в економічному розумінні;

– принцип зіставлення є базовим варіантом, який передбачає використання розрахунку показників ефективності для цілей економічного аналізу і прогнозування з метою розроблення пропозицій з метою покращення існуючої економічної ситуації.

Окрім того, важливо зазначити основні компоненти аналізу зовнішньоекономічної діяльності підприємства, зокрема: оцінка рівня і якості виконання підприємством зобов'язань за зовнішньоторговельними контрактами; діагностика конкурентоспроможності підприємства та її продукції; аналіз динаміки зовнішньоекономічної діяльності підприємства; оцінка раціональності використання ресурсів; аналітична оцінка виконання угод; оцінка результатів господарської діяльності за попередні та поточний роки; діагностика фінансового стану підприємства [2, с. 203].

Таким чином, в умовах зростання інтеграційних процесів та загострення зовнішніх викликів, ефективне функціонування зовнішньоекономічної діяльності підприємств набуває стратегічного значення. Забезпечення результативності ЗЕД потребує не лише дотримання принципів економічної доцільності, а й впровадження уніфікованої системи індикаторів, здатної комплексно оцінювати її стан, динаміку та перспективи розвитку. Виявлення внутрішніх резервів підвищення ефективності ЗЕД сприятиме прийняттю обґрунтованих управлінських рішень, що є особливо важливим у сучасних умовах та необхідності зміцнення експортного потенціалу вітчизняних підприємств.

Список використаних джерел

1. Жигалкевич Ж. М., Драгомощенко А. О. Стратегічне планування зовнішньоекономічної діяльності підприємства. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 33. URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/895/858 DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-33-27 (дата звернення: 24.09.2025).

2. Захарова Н. Ю. Управління ризиками на підприємстві: сутність, підходи та методи. *Бізнес Інформ.* 2023. №1. С.203–209. DOI: https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-1-203-209

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26
тел./факс +380-3131-21109
Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua
E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua
Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: http://dspace.msu.edu.ua:8080
Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: http://msu.edu.ua/library/